

[Haansstrup-Clemmensen.]

i detaljer på dette område. Jeg har stor tilid til, at erhvervsudvalget under dets formands ledelse vil være med til at få disse ting under virkelig saglig udvalgsbehandling. Men jeg ville meget gerne have, at handelsministeren erkendte, at der er haste-karakter over en lang række af disse spørgsmål og af andre spørgsmål, som andre partier på disse områder har nævnt. Jeg tror, der længe nok har været talt i smuk, generel almindelighed om disse ting. Nu er det handling, som de pågældende erhvervsgrupper i høj grad har behov for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om mærkning og skiltning m. v. inden for forbrugsområdet [af Knud Jespersen m. fl.].
(Lovforslag nr. 83. Fremsat 19/11 75).

Formanden:

Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger [af Knud Jespersen m. fl.].

(Lovforslag nr. 84. Fremsat 19/11 75).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Hr. Knud Jespersen, hr. Kaj Hansen og hr. Jørgen Jensen har fremsat to forslag, det ene om lov om mærkning og skiltning, det andet om lov om ændring af monopolloven.

Monopolloven er en lov, der nu er mere end 20 år gammel, og det kan derfor umiddelbart forekomme rimeligt, at loven un-

dergår en ændring, såfremt den i sin nuværende udformning må anses for utilstrækkelig til på betryggende måde at værne mod urimelige og skadelige virkninger af forekommende konkurrencebegrænsninger. Monopolloven har dog siden sin vedtagelse her i folketinget den 31. marts 1955 været genstand for ændringer, senest i 1971. Derfor kan det naturligvis ikke på forhånd ganske afvises, at loven på visse punkter stadig kan forbedres, selv om jeg er af den opfattelse, at loven i det store og hele har fungeret som et egnet redskab i monopoltilsynets hånd til at sikre rimelige prisberegninger og prisdannelser og afbøde uheldige virkninger, sikre kontrol med monopoler, karteller og prisaf-taler.

Til forslagets enkelte punkter vil jeg ganske kort bemærke, at når forslagsstillerne i punkt 1 bl. a. ønsker at sikre forbrugerne og de erhvervsdrivende mod urimelige priser og forretningsbetingelser og ønsker samfundsmæssige interesser tilgodeset, så administreres loven allerede i dag efter disse principper.

På samme måde er hensynet til erhvervsudøvelsen allerede et af lovens formål, som ikke alene tilgodeses af hensyn til de erhvervsdrivende, men også og først og fremmest af samfundsmæssige hensyn, herunder naturligvis hensynet til forbrugernes interesser.

Det kan med andre ord fastslås, at der her kun ville blive tale om redaktionelle ændringer til den gældende lov, et hensyn, der næppe alene kunne bære en lovændring.

I forslagets punkt 2 foreslås det, at kontrollen med banker og sparekasser og forsikringsselskaber lægges ind under monopoltilsynet. Når tilsynet med disse virksomheder er henlagt til henholdsvis tilsynet med banker og sparekasser og forsikringsrådet, skyldes det, at der på disse områder gør sig særlige forhold gældende, som bedst kan tages i betragtning af disse specielle tilsynsorganer. En overførsel af dette tilsyn til det almindelige monopoltilsyn vil ikke tilgodese disse hensyn. I øvrigt er det pålagt de to specielle tilsynsorganer at opretholde en snæver kontakt med såvel monopoltilsynet som med hinanden for bl. a. at sikre nøjagtigt kendskab til de retningslinjer, som disse institutioner skal følge inden for hver deres ressort. Endelig kan jeg tilføje, at det næppe for

[Handelsministeren.]

øjeblikket er praktisk muligt at lade monopoltilsynet påtage sig yderligere arbejdsopgaver.

Forslagets punkt 3, som går ud på, at rådets formand og et flertal af rådets medlemmer vælges af folketinget for et tidsrum af indtil 3 år, vil jeg gerne opholde mig lidt ved. Efter den gældende bestemmelse udnævnes monopolrådets formand af kongen og de øvrige medlemmer af handelsministeren for et tidsrum af indtil 3 år. Det er endvidere sådan, at det mindretal af medlemmer, der ikke behøver at være uafhængige af erhvervsvirksomheder, indstilles af Andersudvalget, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, handelsorganisationer, Håndværksrådet, Industrirådet og landbrugets hovedorganisationer. Der vil være tale om en helt afgørende ændring, såfremt et flertal af rådets medlemmer fremtidig skal være valgt af folketinget. Det ville inddrage folketinget mere i administrationen af denne lovgivning, end jeg ville finde det principielt rigtigt. Hertil kommer, at jeg har svært ved at forestille mig monopolankenævnets rolle som klageinstans over for de af rådet truffne afgørelser, og jeg har endnu sværere ved at forestille mig, hvorledes adgangen til at indbringe nævnets afgørelser for domstolene, jfr. grundlovens § 53, skulle passe ind i billedet. Konsekvensen måtte vel være, at man gjorde monopolrådets afgørelser endelige, men den konsekvens har man ikke draget, og det var for mig at se heller ikke ønskeligt, om rekursadgangen faldt bort. Jeg mener derfor ikke, at det her fremsatte forslag om sammensætningen er rigtigt, og kan ikke anbefale den foreslåede ændring.

I punkterne 4, 5, 7 og 10 foreslås obligatorisk anmeldelse af enkeltvirksomheder og sammenslutninger med omsætning på over 25 mill. kr., anmeldelse af finansielle forbindelser, samt forudgående godkendelse af aftaler og prisforhøjelser. Jeg må karakterisere konsekvenserne af disse ændringsforslag som uoverskuelige. Statistiske oplysninger viser, at det vil dreje sig om ca. 1.600 virksomheder. Allerede af den grund må en obligatorisk anmeldelse og godkendelse påregnes at være nogenlunde umulig at arbejde med i praksis.

Specielt vedrørende forslaget om anmeldelse af finansielle forbindelser mener jeg, at

det er tanker, som rimeligt vil kunne indgå i overvejelserne ved en kommende revision af selskabslovgivningen.

Hvad angår forslagets punkt 13, som begrænser virksomhedernes afskrivningsmuligheder, finder jeg det rigtigst, at bedømmelsen af, hvor store afskrivninger der kan indregnes i priserne, som hidtil bliver overladt til monopoltilsynet. Jeg tror, overordentlig mange erhvervsvirksomheder vil kunne bekræfte, at de i hvert fald ikke finder monopoltilsynet for rundhåndet i denne henseende.

Selv om jeg således ikke uden videre kan acceptere det foreliggende forslag til ændring af monopolloven, er jeg som sagt ikke blind for, at der kan foreligge et behov for at se nærmere på loven i lyset af de erfaringer, der er indvundet under dens mere end 20-årige administration, og i lyset af den udvikling, som i dette tidsrum har fundet sted i samfundet. Jeg går ud fra, at lovforslaget henvises til videre behandling i erhvervsudvalget, og jeg vil med interesse lytte til de synspunkter, som her vil blive fremført, og deltager gerne positivt i arbejdet med en gennemgang af loven med henblik på at finde frem til punkter, hvor ændringer måtte skønnes at være hensigtsmæssige.

Det andet forslag, forslaget til lov om mærkning og skiltning inden for forbrugsområdet, er en ordret gengivelse af det forslag, der fremtræder som en flertalsindstilling i betænkning fra forbrugerkommissionen. Denne betænkning blev afgivet i januar 1971. Måske skulle vi dvæle lidt ved denne betænkningens tilblivelse.

I løbet af 1970 afholdt forbrugerkommissionen generaldebat og nedsatte derefter en række arbejdsudvalg, som i efteråret 1970 kun havde nået at afgive beretning om de foreløbige undersøgelsesresultater, hvad der vel, de korte tidsfrister taget i betragtning, var meget naturligt. Imidlertid blev forbrugerkommissionen ved en betænkning af 9. oktober 1970 fra det folketingsudvalg, som behandlede det i oktober 1970 gennemførte forslag til lov om generelt prisstop, opfordret til at fremme arbejdet med en lovgivning, der kunne støtte forbrugernes mulighed for at bedømme priser, kvalitet, service o. lign. med henblik på, at lovforslag på disse områder kunne fremsættes i samlingen

[Handelsministeren.]

1970-71. Der var i kommissionen alvorlige betænkeligheder ved at skulle fremkomme med en delbetænkning med forslag herom inden for en frist, som ikke ville give kommissionen mulighed for at foretage en samlet vurdering af forbrugerens stilling således som forudsat i kommissoriet.

Det er vel ikke forkert at sige, at der på grund af dette tidspres ikke blev tilstrækkelig tid for forbrugerkommissionen til virkelig at kulegrave disse problemer. Betænkningen kom da også til at fremtræde med ikke mindre end 3 mindretalsudtalelser, hvori store dele af kommissionen tog afstand fra nogle af de grundlæggende bestemmelser i forslaget. Jeg tror nok, at lidt længere og lidt rimeligere tidsfrister for arbejdet ville have åbnet mulighed for, at de forskellige synspunkter kunne have været bøjet mod hinanden, således at der var fremkommet et lovforslag, som i højere grad kunne have opnået bred tilslutning.

Men hertil kommer — og det er måske det væsentligste — at siden 1971 har vi gennemført en række love med forbrugerbeskyttende sigte, som indeholder elementer, der netop indgik i forbrugerkommissionens forslag til mærkningslov; der må altså ved udarbejdelse af et nyt forslag til mærkningslov tages højde for den senere tilkomne forbrugerlovgivning.

På denne baggrund kan jeg ikke finde det nu fremsatte lovforslag egnet til gennemførelse i den foreliggende form. Der må foretages fornyede overvejelser og drøftelser, før vi kan komme videre på dette område.

Men i erkendelse af, at der foreligger et udtalt behov for snart at få gennemført den væsentlige udvidelse af forbrugerbeskyttelsen, som jeg er enig i en mærkningslov vil indebære, har jeg iværksat de overvejelser og drøftelser, som må gå forud for et lovforslags fremsættelse. Allerede i efteråret 1973 blev der på den daværende socialdemokratiske regerings initiativ arbejdet med disse problemer. Der foreligger derfor et godt grundlag for de videre overvejelser, som vil kunne afsluttes så betids, at lovforslag kan fremsættes i begyndelsen af folketingsåret 1976-77.

Regeringen agter således at fremskynde arbejdet så meget som muligt, men det vil ikke være videre nyttigt at sigte mod frem-

sættelsen af lovforslag førend i begyndelsen af folketingsåret 1976-77. Uanset om en lov kunne vedtages i indeværende samling, ville det ikke være administrativt muligt at lade den træde i kraft før i løbet af 1977. Administrationen er efter lovforslaget overladt til monopoltilsynet, og dette vil belaste tilsynet med et ganske omfattende nyt arbejdsområde og vil foranledige merudgifter. Selv om man stillede disse midler til rådighed for tilsynet — hvad jeg måske kunne tvivle lidt på man ville — vil jeg anse det for at være praktisk umuligt at stille en sådan administration på benene på forsvarlig måde inden for en meget kort frist. Jeg vil minde om, at vi i den seneste tid har trukket ret store vekslers på monopoltilsynet. Oven i pris- og avanceloven fra februar 1974 blev lagt avancestoploven fra marts 1975, hvis administration ikke blev mindre byrdefuld ved gennemførelsen af momsindsættelsen. I slutningen af sidste folketings-samling bad vi også tilsynet tage kontrollen med lægemiddelpriserne på sig. Jeg tror, det er nødvendigt at give monopoltilsynet et pusterum, hvis vi ønsker alle opgaverne løst på fornuftig måde. Men min holdning til et lovgivningsinitiativ på dette område er positiv, og sagen vil blive fremskyndet med sigte på, at der kan fremsættes lovforslag i næste folketingsår.

K. J. Mortensen (S):

Vi behandler her to kommunistiske lovforslag, og jeg skal da ærligt indrømme, at da jeg læste forslaget om mærkning og skiltning, spekulerede jeg på, hvad jeg skulle kalde det. Nu har det selvfølgelig lige været jul, og så skal vi være lidt rare ved hinanden, men jeg havde ellers overvejet at kalde det en genfremsættelse af lovforslag nr. 149 fra 1970-71. Jeg overvejede også ord som plagiat, ligesom jeg tænkte på den lille sang om, at andres tanker var ham mer end nok, men jeg kom til det resultat, at jeg ville nøjes med at kalde det lidt drilleri. Jeg er næsten sikker på, at forslagsstillerne har læst, hvad den socialdemokratiske ordfører sagde i 1971, hvilket findes i Folketingsstidende 1970-71. sp. 4640, hvor der bliver sagt:

„Særlig beklageligt forekommer det dog, at regeringen ikke har fundet anledning til at fremsætte dette lovforslag, der dog har

[K. J. Mortensen.]

opnået så bred tilslutning i kommissionen, at det burde være hævet over partipolitisk splid.“

Man kan så spørge, hvorfor forslaget ikke er blevet fremsat også af en socialdemokratisk regering, når vi har haft en sådan, og årsagen er nok den, at vi siden den dato har haft ikke mindre end 5 valghandlinger i Danmark, herunder en folkeafstemning. Vi har skiftet regering nogle gange, vi har set mængder af lovforslag, vi har set indgreb på den ene og den anden måde, skiftende, og det har vel nok været medvirkende til, at vi ikke har nået det.

Det, jeg siger her, lyder vel nærmest, som om jeg mener, vi skal vedtage denne lov straks, og det er jeg altså lidt i tvivl om, må jeg nok sige til forslagsstilleren. Det tror jeg næppe vi skal. Vi er nok i den situation, at vi har givet forretningsindehaverne temmelig meget arbejde i den senere tid, bl. a. med skiftende momssatser, med forskellige afgiftstilbageholdelser, skat osv., og jeg mener sådan set, at vi også af hensyn til erhvervslivet nok skal være lidt forsigtige. Nu hørte jeg godt, at ministeren i sin tale gav den begrundelse, at det var af hensyn til monopoltilsynet, jeg mener også, at vi skal tage det andet med ind i det.

Jeg tror simpelt hen, vi skal finde en lempelig indførelse af dette forslag og af disse bestemmelser, for det er uden tvivl rigtigt at gøre det. Vi har da også allerede set, at en del virksomheder og forretninger har påbegyndt en mærkning af varer, både færdigpakkede varer o. lign., med både kilopris og stykpris. Jeg så oven i købet så sent som i aftes, hvor jeg sad og læste i en af de 7 gratis annonceaviser, jeg får ind ad brevspræken, at flere af annoncerne anfører både en paknings- og en kilopris, så det viser også, at forretningerne selv erkender, at det er rigtigt at gøre opmærksom på disse forhold.

Jeg er derfor også glad for at høre, at handelsministeren er positiv over for en sådan lovgivning og eventuelt vil være indstillet på at fremsætte forslag herom i næste samling. Jeg mener derfor, at vi må give forslaget en grundig udvalgsbehandling i denne samling i erhvervsudvalget, og jeg skal gøre mit til, at den kan blive grundig. Så må vi se, hvilke problemer det eventuelt vil give erhvervene; jeg regner med, at de,

der til sin tid vil blive berørt af den, vil henvende sig og gøre opmærksom på de forskellige forhold.

Med hensyn til forslag nr. 84 om ændring af tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger må jeg sige, at loven nok kan forbedres, det er der ingen tvivl om, men som ministeren allerede har sagt, har det arbejdet ret tilfredsstillende, når vi husker på, at vi har lagt flere og flere opgaver over på tilsynet uden at udvide styrken tilsvarende — for det har vi nemlig ikke gjort. Vi har nok alle sammen holdt lidt igen på det, der hedder ansættelser, under dette område. Jeg ser meget gerne større kontrol med avancelove osv., men jeg tror ikke, at dette forslag er den eneste måde, der kan hjælpes på. Jeg er heller ikke sikker på, at den foreslåede ændring af rådets udvælgelse er den bedste. Jeg er lidt tvivlende over for de skiftende flertal og de skiftende partier osv. i folketinget; jeg tror, det kører bedre, på den måde det gør nu. Men vi kan under udvalgsarbejdet drøfte, om vi kan finde andre løsninger.

Jeg ser gerne en udvidet kontrol med koncerner og prisaftaler mellem enkelte virksomheder — der er behov for det, det er helt klart — men jeg mener, det kan løses over den nuværende lov uden at give så meget papir, som jeg er bange for dette forslag gør, hvis der skal være anmeldelse af priser osv.

Da ministeren jo nu har givet tilsagn om en velvillig drøftelse under udvalgsarbejdet, håber jeg, at vi, såfremt der under udvalgsarbejdet skulle vise sig behov for ændringer, får det så godt belyst, at vi i samarbejde med ministeren kan forberede eventuelle forslag om lovændring.

Jens Peter Jensen (V):

Jeg kommer måske i modsætning til flere i dette ting, når jeg udtaler en påskønnelse i anledning af, at Danmarks kommunistiske parti har fremsat disse forslag. Jeg synes, det er et dygtigt og praktisk stykke arbejde, der er gjort, som jeg gerne vil påskønne. Der er i holdningen i disse lovforslag ting, som jeg ikke politisk kan sympatisere med, men det forhindrer ikke, at jeg påskønner det stykke arbejde, der er gjort, og jeg vil godt være med til at se på enkeltheder, når vi går i udvalgsarbejde om disse ting. Med hensyn til forslaget om skiltning er vi vel derhenne,

[Jøns Peter Jensen.]

hvor det praktiske liv er ved at udforme sig på en sådan måde, at det stort set er opfyldt, hvad man her ønsker. Jeg tror altså, det er rigtigt, at vi tager den rolige og stille udvikling på det punkt. Med hensyn til monopolloven er jeg vel nok i det væsentlige enig med den højtærede handelsminister, men jeg tilsiger altså en forstående, saglig behandling under udvalgsarbejdet om de foreliggende lovforslag.

Nauerby (FP):

Det foreliggende lovforslag om mærkning og skiltning inden for forbrugsområdet er efter fremskridtspartiets opfattelse temmelig overflødigt, for vi mener, at der faktisk i dag er indført prismærkning og mærkning af varer i meget vid udstrækning; for næsten alle varer er det i forvejen sket ad frivillighedens vej eller måske ad konkurrencens vej.

Det er min erfaring fra visse dele af detailledet, at en prismærkning, en fastprismærkning, som vel nok i mange tilfælde vil blive lavet i fabriktionsledet eller engrosledet, i hvert fald ikke vil virke på konkurrencen på den måde, som hvor den enkelte detailhandler selv sætter sine priser — man kan jo se det på tilbudspriser: de varierer vældig meget — så jeg tror, at forbrugerne er den eksisterende ordening en ret så stor fordel.

Der blev også nævnt de i § 3 omhandlede regler om mærkning og oplysning om vægt og indhold i de færdigpakkede varer. Det mener jeg faktisk næsten er gennemført på alle varer. Vi kan ikke gå ind for denne lovgivning, fordi det skal lægges ind under monopoltilsynet. Vi mener, at monopoltilsynet skal begrænses til at omfatte mindst muligt, noget, vi er pålagt ifølge vores EF-regler, så vi tror, det vil blive til skade for mange og ikke til gavn for nogen.

Med hensyn til det andet forslag, om ændring af lov om tilsynet med monopoler og konkurrencebegrænsninger, indeholder det ændringer i monopolloven, som griber stærkt ind i den frie etableringsret og ejendomsret, etablering af nye firmaer, som vil betyde flere arbejdspladser, og det synes jeg nok i øjeblikket der er brug for. Kommer man med endnu flere begrænsninger, så kan

det jo godt være, at det bliver sværere at få flere arbejdspladser i gang.

Vi er af den opfattelse, at den frie konkurrence er den bedste sikring af forsyningen til rimelige prisansættelse til gavn for forbrugerne. Nu ved jeg ikke, om Danmarks kommunistiske parti med dette lovforslag tænker på monopoler og konkurrencebegrænsninger, som det offentlige har i flere tilfælde. Jeg vil kun nævne et enkelt område, nemlig færgetrafikken, som er et monopol for staten. Her er der tale om et monopol, der holder meget høje priser i forhold til priser på tilsvarende færges. Hvis man tager færgerne, som går mellem Langeland og Lolland, så er der helt op til 900 kr.s forskel for en privat vognmand for at komme over de to forskellige steder. Det kan man sige har noget med et monopol det ene sted og ikke monopol det andet sted at gøre. Men vi er indstillet på at ville se på nogle af de monopoler, der er, men mener i særdeleshed, at det er påtrængende at se på de monopoler, som offentligheden har oprettet, hvor der ikke fra privat side er mulighed for på lige vilkår at yde konkurrence.

Aase Olesen (RV):

Jeg skal ikke blande mig i drilleriet fra kommunisterne side. Jeg har før udtalt mig fra denne talerstol imod genfremsættelser, men det var bevidstløse genfremsættelser. Man kan sige meget om dette, men bevidstløst er det jo i hvert fald ikke.

Det radikale venstre er parat til at se positivt på forslag om mærkning og skiltning, hvor det så end måtte komme fra. Dette bygger jo på en flertalsindstilling fra en kommission, som har nogle år på bagen. Der var jo også to mindretalsindstillinger i den samme betænkning, og vi ville nok i udvalget meget gerne have lejlighed til at se på, hvordan de betænkeligheder og de problemer i dag stiller sig i forhold til det tidspunkt, da betænkningen blev skrevet.

Nu sagde jeg, at jeg ikke skulle blande mig i drilleriet, men så må jeg håbe, at hr. Haunstrup Clemmensen vil huske og minde kommunisterne om, at man også på dette punkt kan se sammenhængen mellem foranstående og efterfølgende dagsordenspunkter. Her tænker jeg selvfølgelig specielt på de byrder, man ved hjælp af meget høje krav

[Aase Olesen.]

til skiltning vil komme til at lægge på de små erhvervsdrivende. Men som sagt er vi parat til at se positivt på det i udvalget.

Vi er mere tvivlende over for det næste forslag, men vi vil ikke udelukke, at der kan være behov for at se på enkelte bestemmelser og eventuelt enkelte ændringer i loven om tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger.

Men jeg skal med det samme sige, at vi vil i hvert fald være meget svære at få i tale vedrørende to af forslagens punkter. Det er de to forslag, der er indeholdt i punkt 13. Jeg tror, det vil være meget svært ad lov-mæssig vej at fastlægge en skelnen mellem driftsmæssige og andre afskrivninger, jeg tror endda, det vil være umuligt, og i hvert fald vil det være helt forvridende for erhvervslivet. Vi har ikke noget at bebrejde den hidtidige praksis på dette område fra monopoltilsynets side.

Kommunisternes mistillid til afskrivninger er jo velkendt, men selv forslagsstillerne må vel indrømme, at det her er en højst bagvendt måde at bekæmpe afskrivninger på.

Det samme gælder forslaget om reklameudgifter på over 5 pct. af prisen, der skal regnes for ikke-nødvendige og derfor ikke indgå som omkostninger i regnskabet. Også dette forslag vil efter vores mening være helt forvridende over for forskellige erhverv og forskellige virksomhedstyper. Men vi er som sagt villige til at se på, om der skulle være enkelte ting i loven, som tiden er løbet fra.

Haustrup Clemmensen (KF):

Der er jo ikke tvivl om, at der ikke mindst i de senere år er sket en meget stærk udvikling inden for butikshandelen, hvor mærkning og skiltning i langt større udstrækning har gjort sig gældende, og ingen kan heller være i tvivl om, at det kan være en fælles interesse for forbrugere og for erhvervsvirksomhederne. Men der er i øvrigt her et tydeligt spørgsmål — den foregående ordfører var netop inde på det — nemlig at spørgsmålet om, hvilke byrder man i givet fald lægger på de mindre erhvervsdrivende, må afvejes i forhold til de goder, man måske giver forbrugerne. Vi er naturligvis parat

til under udvalgsarbejdet at se på de spørgsmål, der her er tale om, men vi føler os altså overbevist om, at der allerede er en naturlig og sund udvikling i gang på dette område, der ikke sandsynliggør, at der er behov for både for de mindre erhvervsvirksomheder og for andre temmelig byrdefulde og udførlige regler på dette felt.

Vedrørende forslag nr. 84 vedrørende monopoler og konkurrencebegrænsninger skal der ikke være tvivl om, at vi i modsætning til fremskridtspartiet har den indstilling, at vi fortsat ønsker en lovgivning vedrørende tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger. Vi vil da heller ikke afvise, at en lovgivning, der har fungeret i så mange år, som også handelsministeren var inde på, kan trænge til på det ene og på det andet område at blive gået efter, men vi er på en række af de områder, det kommunistiske parti foreslår — det går jeg ud fra kun virker betryggende på det kommunistiske parti — ganske uenige med de forslag, der her er stillet; det skal der i hvert fald ikke være tvivl om.

Poul Dan (SF):

Vi er stort set positive over for de forslag, der her foreligger. De er udtryk for en sund, samfundsbevarende revisionisme, som vi er glade for at møde fra det kommunistiske parti. Forslaget om mærkning og skiltning er jo et kommissionsforslag fra 1971, man har taget op, og jeg finder det rigtigt, at man, i så høj grad som det overhovedet er muligt, lader folketetinget få mulighed for at tage stilling til resultaterne af kommissionsarbejde. Det er mange gange utilfredsstillende, at et kommissionsarbejde ender i en betænkning, som derefter bliver henlagt af den til enhver tid siddende regering med den ene eller den anden bevæggrund. Det er muligt, at forslaget, som det blev udformet dengang, er blevet forældet på visse punkter, men det bliver der nu lejlighed til at kigge nærmere på i udvalget. Jeg synes i hvert fald, det er rigtigt, at vi får lejlighed til at afrunde den behandling, der er sket igennem kommissionen, ved at folketetinget også tager stilling til den.

De ændringer, der er foreslået til monopolloven, er for mig at se i det store og hele forstandige og fornuftige forbedringer, og

[Poul Dam.]

dem vil vi gerne være med til at se på i udvalget, og de fleste af dem vil vi såmænd nok også gerne være med til at gennemføre.

Poul H. Møller (Kr.F):

Jeg var glad for, at jeg ved indledningen af denne debat fik en forklaring både af handelsministeren og af formanden for erhvervsudvalget på, at dette lovforslag var fremsat allerede i 1971, fordi da jeg så det — jeg er ny i tinget her endnu — spurgte jeg ældre folk, om det var sædvanlig fremgangsmåde, at man sådan lod det ligge, indtil et parti tilfældigt fiskede det op og tænkte: det kan vi vist godt bruge til at fremsætte nu. Nu har jeg fået en forklaring på det, og uanset hvem der fremsætter det — det er jo ikke det, det drejer sig om, men selve forslagens indhold — skal jeg på kristeligt folkepartis vegne sige, at vi stiller os særdeles velvilligt til lovforslag nr. 83 om mærkning og skiltning inden for forbrugsområdet. Det er allerede af flere ordførere fremhævet, at vor tids forbrugere er blevet mere prisbevidste, og at der har fundet en udvikling sted dér også med varedeklarationer osv., således at man faktisk, tror jeg, for en meget stor del er inddækket i dette lovforslags paragraffer og sikret med hensyn til mærkning osv.

Men alligevel kan der nok være grund til at drøfte forslaget i udvalg og gå i detaljer med det, men som sagt har jeg undret mig, som jeg sagde til indledning, over, at den daværende handelsminister nedsatte en kommission, som skulle udarbejde dette forslag og udarbejdede det, hvorefter det har ligget dødt siden. Det kan jo godt undre, at regeringen ikke selv fremkommer med det. Men en delvis forklaring har vi altså fået i dag.

Med hensyn til forslag nr. 84 vedrørende tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger er det svært at overskue det. Som det blev nævnt, er det jo revideret senest i 1971, og det er muligt, at der er grund til at foretage yderligere ændringer i loven allerede nu, men det er som sagt svært at overskue, så jeg skal ikke gå i detaljer med det her. Jeg selv faldt over flere ting i det ved gennemlæsningen, f. eks. § 6, stk. 2, hvor man ønsker nærmere at præcisere, hvilke enkeltvirksomheder det gælder, ved

at sætte et beløb på, disse 25 mill. kr. Det er et spørgsmål, om det siger noget om virksomheden, og om den kan opfylde det, som står i paragraffen, nemlig at den derved vil øve en væsentlig indflydelse på pris-, produktions-, omsætnings- eller transportforhold ved at have denne omsætningsstørrelse; det tør jeg ikke sige. Flere andre ting kunne jeg nævne. Interessant er det at se, at man mener at kunne bruge ågerparagraffen, straffelovens § 282, i lovforslagets § 16. Det tvivler jeg meget på; det er helt andre intentioner, der ligger i straffelovens § 282.

Men også hvad dette forslag angår, er vi særdeles positive og vil meget gerne indgå i en saglig drøftelse om det i erhvervsudvalget.

Sigsgaard (VS):

Jeg skal gøre nogle bemærkninger til lovforslag nr. 83 om mærkning og skiltning, medens hr. Kurt Hansen vil gøre nogle bemærkninger til lovforslag nr. 84 om tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger.

Om lovforslag nr. 83 vil jeg sige, at jeg udmærket forstår baggrunden for, at forslaget bliver fremsat, og synes, det er udmærket, at det sker, og vil gerne sige, at vi betragter en gennemførelse af forslaget som et fremskridt. Vi betragter det ikke som det ideelle, og det tror jeg heller ikke forslagsstillerne gør. Jeg skal knytte nogle enkelte bemærkninger til det.

Den første er, at efter min opfattelse er det kun til en vis grad ny love, der er brug for. Vi har egentlig gode love eller brugbare lovbestemmelser på en lang række af de områder, der omfattes af dette lovforslag. Jeg skal nævne levnedsmiddelloven, som indeholder mange udmærkede krav til madens kvalitet og til oplysninger om, hvad madvarerne indeholder. Der er bare det ved det, at de krav ikke overholdes; de står i loven, og det ser smukt ud, men de overholdes ikke. Der er hjemmel i levnedsmiddelloven for varedeklaration, men varedeklarationer er jo yderst mangelfulde, til trods for at der er hjemmel til at forlange udførlige varedeklarationer. Der står i lovforslaget, at monopoltilsynet kan foreskrive varedeklaration. Man kan i øvrigt også spørge, hvorfor det netop skal være monopoltilsynet. Det stammer vel fra en tid, da det i høj grad var

[Sigsgaard.]

priserne, man så på, mens man i dag måske mere interesserer sig for kvalitet og forurening og den slags. Men til trods for vores på enkelte punkter udmærkede lovgivning på dette område, så kan man i dag komme ud for, at der sælges en salamipølse, der ved kritiske målinger viser sig at indeholde 53 pct. fedt og så nogle farvestoffer. Der kan med god grund sættes spørgsmålstegn ved, om nitrit, som man i øvrigt griser vores kødvarer til med, overhovedet vil have virkning på den spegepølse, for nitrit farver nemlig kun rødt, hvis en vare indeholder kød.

Sådan er virkeligheden. Der er altså en grel modsætning, en afstand fra virkeligheden og over til de pæne lovbestemmelser.

Egentlig er der ingen, der rigtig aner officielt, hvad den dér Tulip salamipølse faktisk indeholder. Derfor bliver spørgsmålet også: hvilke midler har man egentlig til rådighed for at gennemtvinge en bedre forbrugerbeskyttelse, for at gennemtvinge bedre bestemmelser, også i stil med dem, der står i forslaget her? Hvor får man magten fra? Hvor får man viljen fra?

For at konkretisere det, jeg her er inde på, vil jeg sige, at jeg synes, der mangler en enkelt bestemmelse i dette lovforslag, eller måske i en anden lov, og den skulle lyde sådan: en fabrikant skal kunne føre bevis for, at det produkt, han fremstiller — her taler jeg igen om levnedsmidler — er sund kost, specielt for børn, men da også for voksne, ellers må det ikke sælges. Ja, det lyder som et vældig radikalt krav, og jeg ved da godt, at fra højre side af salen er der ingen støtte at hente til det. Men ville det ikke være meget rimeligt?

I dag ved vi ikke, hvad vi fylder i os selv; vi har ingen mulighed for at få det at vide. Vi ved kun, eller aner kun, at madens kvalitet bliver stadig dårligere. Derfor vil jeg sige, at det er da meget godt med gode love, men hvad med lidt kontrol med dem?

Vi havde en aromasag for nogen tid siden, hvor vi fandt ud af, at der laves utrolig mange tusinde, ti tusinder forskellige aromastoffer, der tilsættes vore fødemidler, og at de igen består af tusinder af komponenter, og at det offentlige, staterne, ikke råder over eksperter, der er i stand til at hitte ud af, hvad det egentlig er, der er puttet i de

dér aromastoffer. Og staten måtte i den sag, i første omgang i hvert fald, melde pas; man måtte lade fabrikanterne køre videre, som de hidtil har kørt.

Lovforslaget her går på kontrol med det færdige produkt, og det gør alle de love, vi har. Jeg tror, vi skal kræve kontrol med produktionen, med recepterne, og det vil være en billigere måde at få kontrollen igennem på. Vores love går fortrinsvis ud på at rydde op efter en anarkistisk produktion, der sker ud fra mål, der er skadelige for menneskers sundhed. Det er en dyr måde at bruge offentlige penge på. De var bedre anvendt til f. eks. grundlæggende ernæringsforskning. De offentlige midler skulle altså sættes ind i selve produktionsfasen.

Med disse bemærkninger om, at der nok tiltrænges nogle andre bestemmelser også i dette lovforslag — hvad jeg heller ikke tror forslagsstillerne er uenige i — og om de begrænsninger, der ligger, når det gælder om at føre lovene ud i praksis, kan jeg anbefale lovforslaget.

Kurt Hansen (VS):

Jeg vil godt være den første til at indrømme, at det ikke er altid, at VS når så langt ud med sin politik, ud på arbejdspladserne og ud til befolkningen i det hele taget, hvor vi gerne vil have den diskuteret, som det efter min mening godt kunne være ønskeligt. Men én ting er i hvert fald sikker, nemlig at VS' konsekvente kamp imod monopolerne, og ikke mindst den kampagne, som VS kørte imod olieselskaberne, hvor vi afslørede og påviste, hvordan og hvorledes de fungerede, nok har haft en vis gennemslagskraft i forhold til store dele af befolkningen.

Vi er positive over for de intentioner, der ligger i lovforslaget, men konkret vil jeg nok sige, at vi opfatter det som ret illusionsbefængt. Det hænger jo nok sammen med, at vi har en lidt anden statsopfattelse end den, der er fremherskende i DKP, samt at vi ikke har opfattelsen af, at det program, DKP nu har lanceret omkring det antimonopolistiske demokrati, er den vej, vi skal gå. Den statsopfattelse, der kommer til udtryk i dette lovforslag, i DKPs nye program om det antimonopolistiske demokrati, er vi ikke enige i; den deler vi ikke på nogen måde.

Efter hvad jeg kan se, er dette også et led

[Kurt Hansen.]

i den propaganda, som det er naturligt for et parti at lægge for sit nye program. Vi mener ikke, at det ændrer en tøddel ved noget som helst, at rådet nu eventuelt bliver valgt af et borgerligt folketing. Det vil give nøjagtig de samme betingelser at arbejde efter, som man hele tiden har haft.

Vi mener tværtimod, at når man fører sådan nogle ting frem, så kan det være med til at forskyde de reelle problemer, problemerne omkring kampen på arbejdspladserne. Vi mener helt oplagt, at kampen på arbejdspladserne må være noget mere udviklet, at der må være indhøstet langt flere resultater, inden man begynder at forskyde tingene på den måde, der er tale om her. Vi vil ikke i en situation, som den, vi står i nu, være med til ligesom at forskyde tingene fra arbejdspladsgulvet ind i parlamentet.

En ting, jeg godt vil spørge DKP om helt konkret — og jeg håber også, det er muligt at få et konkret svar på det — er: på hvilke områder vil f. eks. F. L. Smidths cementmonopol blive stækket, hvis man gennemførte en lov af denne karakter og tingene blev forvaltet af et borgerligt eller et socialdemokratisk flertal i denne sal?

Dorte Bennedsen (S):

Jeg vil godt indledningsvis slå fast, at dette lovforslag, som ligger her, nr. 83 om mærkning og skiltning, drejer sig i al enkelhed om to ting, nemlig en pligt for detailhandelen til tydeligt at angive oplysning om pris for den enkelte vare og en bemyndigelse for monopoltilsynet til eventuelt at kunne foreskrive, at bestemte varer, varegrupper eller varettyper, skal være tydeligt forsynet med oplysninger f. eks. om varernes indhold og sammensætning, deres holdbarhed, behandlingsmåde og funktion eller deres egenskaber i øvrigt med henblik på forbrugernes vurdering af varernes kvalitet og brugsegenskaber. Og som det er sagt her nogle gange, er lovforslaget jo en ordret gengivelse af forbrugerkommissionens forslag fra betænkning nr. 597.

Med hensyn til baggrunden for dette forslag vil jeg godt fremhæve, at vi jo allerede på en række specielle områder såsom levedsmidler, medicinalvarer, giftstoffer har forskellige former for mærkningsregler. Tanken med dette forslag fra kommissio-

nens side var at udbygge dette allerede kendte system, og det er altså også direkte svar på den henstilling, folketingsudvalget i 1970 gav handelsministeren, og som lød på, at forbrugerkommissionens arbejde med den lovgivning, der kan støtte forbrugernes mulighed for at bedømme priser og kvaliteter, service o. lign., fremmes med henblik på, at et forslag på disse områder søges fremsat allerede i indeværende samling.

Jeg må tilstå, at det er mig komplet umuligt at se det odiøse i at kræve, at forbrugeren får besked dels om prisen på den vare, han står i begreb med at købe, dels hvad i alverden der egentlig er i den vare, han betaler for. Jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg som forbrugerrådsformand meget gerne ser det foreliggende lovforslag gennemført, fordi det vil afhjælpe et overordentlig stort behov.

Når ministeren i sin tale sagde, at store dele af kommissionen var betænkelige ved forslaget, så må jeg oplyse, at kommissionsflertallet i denne sag er endog væsentlig større end det kommissionsflertal, ministeren støtter sig så kraftigt på i spørgsmålet om butikstid.

Til socialdemokratiets ordfører har jeg kun en enkelt bemærkning, nemlig den, at da han remsede årsagerne op til, at denne sag ikke er blevet fremmet her før, glemte han nok den væsentligste, nemlig den, at forbrugerne ikke hidindtil har haft dette høje tings særlig store bevågenhed. Men nu er der jo altså tegn i sol og måne på, at tingene er ved at vende, og selv en hr. Jens Peter Jensen er jo vendt, siden han som ordfører i 1971 med brask og bram gik imod det samme forslag.

Når hr. Sigsgaard taler om produktkontrol, er jeg ganske enig med ham. Det er ti-fold så værdifuldt som efterfølgende kontrol. Og jeg kan da også oplyse, at forbrugerindflydelse på produktionen er et af de 2-3 spørgsmål, som er prioriteret højest på Forbrugerrådets arbejdsplaner.

Jeg ønsker altså at støtte dette lovforslag, men jeg hørte jo også ministerens ord om, at han vil fremsætte forslag i næste samling. Og da jeg er realist, må jeg sande det gamle ord om, at når man ikke kan få den man elsker, så må man elske den man får. Må jeg i al stillfærdighed glæde mig over, at det nu endelig ser ud til, at der vil ske noget lov-

[Dorte Bennedsen.]

givningsmæssigt på dette vigtige område, og så blot føje til, at det var minsandten også på tide.

Ordføreren for forslagsstillerne (*Knud Jespersen*) (DKP):

Jeg blev meget glad for fru Dorte Bennedsens bemærkninger, det vil jeg sige med det samme. Det var nu ikke dem om kærlighedserklæringen. Jeg forstod, at kærligheden var stærkest til det, vi har fremlagt, men at man måtte tage til takke med handelsministerens fremtidsvisioner, og det kan jeg godt forstå; det kan være et svært valg, men lad nu det være. Jeg vil sige tak til alle de ordførere, der har givet udtryk for hel eller delvis positiv opfattelse af de to lovforslag.

Hvad angår skiltning, er der ikke meget at tilføje til Forbrugerrådets bemærkninger her. Det er det, der gemmer sig bag. Og dér forstår jeg, at alle minus fremskridtspartiet er enige om, at det var en nødvendig, en sund og en forsvarlig foranstaltning.

Jeg har også lagt mærke til, at socialdemokratiets ordfører mente, at det var et socialdemokratisk forslag, og at SF's ordfører mente, det var et revisionistisk forslag, at den kristne ordfører mente, at det var et kristeligt forslag. Må jeg sige: det gør mig såmænd ikke særlig bekymret. Det er nemlig et godt forslag, og så må man have lov til at give det, hvilken skiltning man vil, hvis bare man vil tage fat på at føre det igennem. Derfor vil jeg ganske helhjertet takke for den tilslutning, der er givet, idet jeg ikke lever efter den opfattelse, at hvis man får tilslutning, så er der nok noget galt; det er tegn på, at der er noget rigtigt.

Kærligheden var knap så voldsom omkring lovforslaget om en skærpelse af monopollovgivningen. Dér har vi jo kigget på en række lapperier, der har fundet sted siden 1955, hvor loven blev vedtaget, for øvrigt med vore stemmer, og som resultat af trustkommissionens arbejde. I de 20 år, der er gået, synes vi der er sket så meget, at det er nødvendigt, at man får monopollovgivningen og monopoltilsynet til at fungere efter deres oprindelige hensigt. Det synes vi ikke de gør i øjeblikket. Jeg kunne sådan set som bevis herfor tage et svar, handelsministeren har givet i sin tid, nemlig: at i med-

før af monopollovens § 6, stk. 2, er der registreret ca. 150 enkeltvirksomheder, som er anset for markedsdominerende på et eller flere områder. Desuden er ca. 160 store virksomheder registreret som deltagere i konkurrencebegrænsende aftaler. Svaret på et følgende spørgsmål samme dag bekræftede, at Danmarks største koncerner — ØK, A. P. Møller, F. L. Smidth og Korn- og Foderstofkompagniet — ikke er registreret som koncerner, men enkelte datterselskaber, der behersker begrænsede produktionsområder, er registreret.

Det betyder i virkeligheden, at man ikke har fuld indsigt med monopolerne. Jeg tager det som udtryk for, hvad vi har sagt, at enten sikrer man offentligheden mere kontrol med monopolerne, eller også vil monopolerne fortsat have afgørende kontrol med offentligheden.

Hr. Ove Hansen sagde for socialdemokratiets vedkommende, at han i 1968 ikke var betænkelig ved at udvide tilsynsområdet. Det er jo noget af det, vi peger på i vores forslag til lov, hvor vi siger, at banktilsynet, som har tilsyn med bankerne, bør aflastes for dette arbejde eller helt afvikles, sådan at monopoltilsynet overtager det. I dagens Information siger direktøren for banktilsynet, at han ikke finder noget mærkværdigt i forholdet til nogle virksomheder omkring Korn- og Foderstofkompagniets skandale. Det er aldeles ikke bankerne, der har likvideret disse firmaer, siger han. Og dér spørger Information: hvor ved De det fra? Jeg har spurgt bankerne. Men har De ikke spurgt andre? Nej, det har jeg ikke. Ja men er det en almindelig fremgangsmåde, at man kun spørger den mistænkte og ikke dem, man har været med til at genere eller ødelægge? Det vil han ikke svare på.

Jeg synes, at det er karakteristisk for banktilsynet, og det koster jo også penge, og det kan absolut let og begavet overføres til monopoltilsynet. En anden ting er, at bankerne har tilsynet med banker og forsikringsrådet med forsikringer, og det finder vi er absolut utilfredsstillende.

Når handelsministeren siger, at det nok kan blive en besværlig sag at administrere, så kan det godt være, at der er noget af en teknisk fejltagelse i et af vores punkter, idet vi går ud fra efter Statistiske Efterretninger, at man har 1.575 momsregistrerede virksomheder med en omsætning på over 25

[Knud Jespersen.]

mill. kr. Det er nok en fejl, vi har lavet dér, for en stor del af disse er handelsvirksomheder, og dem mener selv vi man godt kan se bort fra i denne forbindelse, fordi handelsvirksomhederne ikke har samme forhold.

Som sagt er jeg glad for, at man har erklæret sig villig til at give det en positiv behandling, og jeg er glad, hvis de har virket igangsættende på en udvikling, som vi tilstræber.

Der er stillet et enkelt spørgsmål fra hr. Kurt Hansens side om, hvorvidt det var en illusion at have, at vi igennem sådan en skærpet monopollovgivning kunne stække F. L. Smidth. Nej, det er såmænd en del af hele kampen for at udvikle et demokrati, hvor forbrugere og de ansatte har mere magt end dem, der ejer virksomhederne. I denne proces indgår fra vor side så ubetinget, at vi tilstræber en nationalisering, men indtil vi får denne nationalisering gennemført, hvor man ophæver retten for disse giganter til at drive deres magtspil, er vi indstillet på at have en lovgivning, der så effektivt som muligt kan forhindre, at der sker alt for voldsomme overgreb. Vi finder aldeles ikke, at det er en illusion. Så skulle det også være illusion at lave overenskomster og sociallovgivning osv., så måtte man jo stille sig på det grundlag, at enten får vi hele magten over alle koncernerne, eller også sikrer vi en demokratisk proces, hvorefter man når ny indflydelse både for forbrugere og for de ansatte.

Selve lovforslaget håber jeg som sagt man vil behandle. Det kunne være en god fødselshjælper, går jeg ud fra, for det forslag, som en socialdemokratisk regering måske ville komme med til næste år. Jeg forstod handelsministeren sådan, at man ikke ville afvise, at der kunne være begrundelser for at skærpe her og dér eller lave forandringer. Jeg vil ikke misforholke handelsministerens ord, det er der ingen grund til, men at man i alt fald var villig til at se på, om det var nødvendigt efter 20 års forløb at lave lidt mere grundlæggende.

Og hvad angår skiltningen, ja, så har vi altså fået det sat i gang.

Jeg skal slutte med at sige, at når den socialdemokratiske ordfører var så glad for, at de tanker, andre tænkte, eventuelt var os mere end nok, så vil jeg sige, at det hører til

den slags historiske sjældenheder, at vi kan låne gode tanker hos jer, at vi gerne gør det.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Af hensyn til hr. Knud Jespersens historiskrivning: det forslag, der fra kommunisterne foreligger om ændring af monopolloven, er i sine enkelte detaljer efter min bedste vurdering et dårligt forslag. Det tror jeg jeg har beskrevet. Vi arbejder med en 20 år gammel lov. Den har haft revisioner frem til 1971, og jeg har givet tilsagn om, at når vi nu borer os ned i udvalgsarbejdet, ja, så kan der helt naturligt fremkomme forslag om ændringer, som vi kan overveje. Men lad mig sige helt klart, at jeg vanskeligt kan forestille mig, at det kan være ændringer af den karakter, der konkret er foreslået fra Danmarks kommunistiske parti, også fordi de bærer præg af ikke rigtig at se de ordninger for sig, som de selv har været med til at gennemføre. Tager jeg helt fejl, hvis jeg siger, at bank- og sparekasseloven også mødte en positiv holdning fra Danmarks kommunistiske parti? Tager jeg altså helt fejl, når jeg siger, at det bank- og sparekassetilsyn, som man nu vil have fjernet, kunne man godt se fornuften i, da man lavede denne nye lov?

Der er ikke noget rigtigt i at tro, at vi på samme tid, som vi sidder og spekulerer på netop at anerkende, at der kan være specialområder, der kræver specialekspertise, som et elprisudvalg, som et særligt prisudvalg for forsikringer, som et særligt prisudvalg for rentevurderinger og bankforhold osv., så kan slå det hele sammen. Derfor må jeg afvise det konkrete forslag, men blankt erkende, at udvalgsarbejdet kan give anledning til nye overvejelser.

Derimod kan jeg udtrykke min absolutte tilfredshed med det af Danmarks kommunistiske parti fremsatte lovforslag om prismærkning og skiltning, fordi det er et forslag, som stammer fra forbrugerkommissionen, som socialdemokratiet har arbejdet seriøst med. Det eneste, jeg må beklage, er, at det fremsættes uændret på et tidspunkt, hvor de forudsætninger, det blev skabt under af forbrugerkommissionen, har ændret sig. Vi har i mellemtiden gennemført en række forbrugerlove, som jeg tror også fru Dorte Bennedsen vil give mig ret i at soci-

[Handelsministeren.]

aldemokratiet og den daværende socialdemokratiske regering gjorde et overordentlig stort arbejde for at få gennemført.

Vi har den opfattelse at forbrugerkommissionens virksomhed er overordentlig værdifuld. Vi har den opfattelse — det er også til hr. Poul Dam — at det, der kommer ud af den, skal vi søge gennemført på en måde, så det kan holde. Vi havde oprindeligt den tro, at prismærkningsloven kom først i en række af love; det kom den ikke. De to andre love kom først, og det er klart, at de forudsætninger, de og andre love derved har skabt, må indgå i det lovinitiativ, som regeringen i dag har oplyst den agter at tage i begyndelsen af næste folketingssamling.

Så må der også indgå en anden ting, og det er, at vi skal anvende det monopoltilsyn og dets medarbejdere, vi har, på en fornuftig måde. Det vil sige, at vi ikke skal lægge nye lovinitiativer oven i den række af ekstraordinære og kortvarige aktiviteter, vi beskæftiger os med lige netop i disse måneder, men tegne dette sådan, at på det tidspunkt, disse love har udtømt deres virksomhed, da er der rimelighed i at sætte ny administrativ aktivitet ind i form af en ny lov om mærkning og skiltning.

Dette er årsagen til regeringens tidsregning, og det har — undskyld, jeg siger det — intet at gøre med Danmarks kommunistiske partis genoptagelse af et forslag fra 1971.

K. J. Mortensen (S):

Det var ellers ikke min mening at forlænge debatten her, men lidt lokalpatriot er man vel. Jeg falder lidt over hr. Sigsgaards udtalelse om Tulip spegepølser, og selv om hr. Sigsgaard ikke er her, så håber jeg, at hr. Kurt Hansen vil lade det gå videre.

Det svævede sådan i luften, at Tulip spegepølser ikke indeholdt kød, og jeg synes, det er en ret usaglig udtalelse, når man ikke kender til hverken pølsefabrikation eller sådan noget. Jeg har trods alt været ansat der i 20 år, indtil jeg blev sparket ud i 1970 — dog ikke, fordi jeg lavede dårlige pølser. Jeg tror ærlig talt, at hr. Sigsgaard i stedet for at slynge det ud skulle henvende sig til firmaet. Jeg er sikker på, at der ligger analyser fra indtil flere laboratorier over både kød-, salt- og nitritindhold, især da Tulip

eksporterer spegepølser. Disse undersøgelser kræves, og der føres en ret vidtgående kontrol fra Slagterilaboratoriet.

Kurt Hansen (VS):

Først til hr. K. J. Mortensen. Jeg skal ikke blande mig ret meget i den pølsesnak, der åbenbart går imellem hr. K. J. Mortensen og hr. Sigsgaard, men blot sige, at jeg fra Jan Krag Jacobsen, som har arbejdet meget med de her ting, og som har givet de her oplysninger videre til hr. Sigsgaard, har den information, at en bestemt spegepølse, som bliver lavet på Tulip slagterierne, ikke kan indeholde nitrit, det kan bare ikke binde på fedtet. Altså man har to muligheder: enten kommer man nitrit i, hvis der er kød, der kan fange på det, eller også omvendt.

Når jeg snakker om, at dette forslag kan være med til at skabe nogle illusioner, så er det helt klart, fordi jeg mener, at det er en meget farlig ting at foregøgle befolkningen, at det er muligt at administrere en virkelig radikal lov igennem et borgerligt flertal i dette folketing eller et socialdemokratisk flertal i dette folketing. Vi har set igennem massevis af lovgivningsinitiativer både fra borgerlige partiers side og fra socialdemokratiets side, hvilken, skal vi sige stilling de ønsker at tage i classesamfundet, hvilken side de vil vælge, og dér er det jo klart, at de ønsker at vælge kapitalejernes og monopolernes side.

Jeg stillede et rent konkret spørgsmål, som jeg ikke følte jeg fik et svar på. Det gik på: hvilke restriktioner vil der blive lagt i forbindelse med F. L. Smidths udstøvelse af det monopol, de har inden for cementfabrikkerne, hvis dette forslag blev gennemført og administreret igennem et borgerligt eller et socialdemokratisk flertal i dette folketing? Forestiller DKP sig, at det er muligt på denne baggrund at få en statslig fastsættelse af priserne, eller hvad forestiller man sig helt konkret med det? Jeg håber, at jeg kan få et svar på det.

Ordføreren for forslagsstillerne (Knud Jespersen) (DKP):

Hvad angår det sidste, er det jo et spørgsmål om indgåelse af prisaftaler, og dér har vi jo en række tilfælde, hvor man også over

[Knud Jespersen.]

for sådanne monopoler, hvis man vil lave en ordentlig lovgivning, i det mindste kan få indseende med det.

Men hvis man spørger, om jeg tror, at et socialdemokratisk eller et borgerligt flertal i folketinget vil sætte al kraft ind på at udnytte denne lov, så vil jeg svare, at det tror jeg ikke. Vi har fået eksempler i dag på, at der også var lovgivning, der var god nok, men ikke blev udnyttet tilstrækkeligt, men det vil ikke afholde os fra at fremsætte det forslag.

Jeg vil gerne sige yderligere, at monopoltilsynets direktør har udtalt så sent som i Samvirke nr. 1 i år, at monopoltilsynet gennem sin virksomhed, bl. a. ved nedsættelse af elprisen i det jysk-fynske område med 3½ øre pr. kWh, bevirkede, at forbrugerne sparede 340 mill. kr. om året, at 1 øre pr. liter benzin koster 20-25 mill. kr. for forbrugerne, at f. eks. bare 1 øre på en liter mælk koster 7 mill. kr. for forbrugerne, og at det på fyringsolie bliver 50 mill. kr. for forbrugerne. Hvis man tager de tal, så må man da vistnok indrømme, at det er ganske fornuftigt. Jeg tror, det kan føres videre, også uden at have noget, der minder om illusioner. Ja men så ville vi jo ikke drømme om at kræve F. L. Smidth nationaliseret.

Det, vi er indstillet på, er ikke alene at tage detaljer op og ikke alene at erklære os for en revolutionær forandring i dette samfund, men faktisk også at prøve at sætte ind dér, hvor der er konkrete muligheder for at lave forbedringer. Ellers kunne vi jo bare ønske os det så dårligt som muligt. Det sker helt uden illusioner.

Hvad handelsministerens bemærkninger angår, så er det jo meget flot at sige — og det har vi jo hørt om en del af vores lovforslag — at der er meget fornuft i dette, og der er også noget, der er forkert, men man finder ikke vores forslag egnede til at løse de problemer, man står over for. Det forekommer mig, at jeg har hørt det sådan et par gange om dagen, når vi har haft nogle andre forslag. Dér klamrer man sig til, at sådan som det går, kan det jo godt gå. Det er ikke vores skyld, at man ikke er kommet med ændringsforslag af dybtgående karakter i de sidste 20 år til monopolloven. Det er jo ikke vores skyld, at handelsministeren må stå op

her og erklære, at han faktisk gerne ville kigge på de og de ting, men det har man ingen magt til. Ja, selv handelsministeren har ikke magt til det, og det er heller ikke sikkert, han skulle have det. Det mener vi altså han burde have, og at han burde have pligt til at lade sig dirigere af forbrugerinteresser. Hvad pokker skulle man ellers med en handelsminister?

Nå, men hvad angår forsikringsselskaber og banker, er det et spørgsmål, om ikke man kan skærpe det tilsyn. Jeg anerkender blankt — stadig væk uden illusioner — at det var lidt af en begrænsning, lidt af et tilsyn, og at det var lidt positivt, men da vi er ærlige og begavede folk, så må jeg også sige, at vi støtter selv små skridt. Hvordan skulle vi ellers komme til at støtte en socialdemokratisk regering, hvis vi forlangte store skridt? Man tripper jo afsted og nogle gange baglæns. Det går vi imod. Men når I tripper bare lidt frem, så nikker vi jo velvilligt og siger, at det kan vi jo godt være med til, fordi vi ville godt have jer trukket lidt væk fra højre, men det er jo en svær affære, det kan monopoltilsynet ikke engang klare, selv med vores nye lov.

Vedrørende ændringer og muligheder for at løse problemer, ja, det hænger jo sammen med ganske mange ting. Det hænger også sammen med, at man måske kan udlede heraf, at det yderligere vil være nødvendigt med skærpet lovgivning og måske genoptagelse af trustkommissionens arbejde for virkelig at kulegrave, hvordan multinationale og nationale monopoler driver deres vilde spil med Danmark.

Til hr. Kurt Hansen kan jeg godt sige, at intet bliver helt godt, før man har fået socialismen, men den, der kun vil kæmpe for socialismen, uanset hvad man diskuterer, han vil aldrig berige kampen for socialisme; han vil gøre det modsatte.

(Kort bemærkning).

Kurt Hansen (VS):

Det er også kun en meget kort bemærkning.

Vi kunne selvfølgelig diskutere meget længe, hvilken taktik og strategi man skulle anlægge for at nå socialismen, men jeg er også sikker på, at hr. Knud Jespersen er klar over, at det ikke bare er et spørgsmål

[Kurt Hansen.]

om, at vi siger socialisme og ikke foretager os noget som helst andet. Vi har været med til at lave en del afsløringsarbejde herinde, været med til at påpege, hvordan og hvorledes systemet fungerer, har været med til at fremsætte konkrete lovforslag, som er administrerbare under dette system. Naturligvis vil vi være med til det. Det skal på ingen måde kunne opfattes sådan fra nogen side, at vi er nogle, der bare siger: vi har helt rene hænder og rører ikke ved noget som helst andet. På den måde skal det bestemt ikke udlægges.

Én lille bemærkning til. Jeg synes, det er udmærket, at man kan få kontrol over elpriser, at man kan få kontrol over mælkepriser, at man kan få kontrol over andre livsfornødenheder, men det forslag, som DKP er kommet med her, indeholder også forslag til en administration af en politisk magt. Det er ikke bare et spørgsmål om sådanne ting.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Knud Jespersen) (DKP):

Jeg skal rette mig efter formandens henstilling, og det skal blive overordentlig kort.

Vi vil ikke tage diskussionen op nu om, hvordan man når socialismen, bl. a. fordi der plejer at være mange flere, når man diskuterer, hvordan man skal nå socialismen, end der er i dette øjeblik i det ærværdige folketings sal: det kan vi gøre ved en anden lejlighed.

Jeg vil bare sige, at nu kan man jo godt prøve at læse det lovforslag. Det, vi har forlangt, er en registrering fuldt ud af de virksomheder på baggrund af, at handelsministeren erklærede, at med hensyn til de 160 virksomheder var det rigtigt, at dér var det kun en række områdeprodukter. Man må da begynde at kortlægge, før man kan finde vej, i al fald finde vej både til socialisme og en skærpet monopolløvgivning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (K. J. Mortensen):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

På grund af det fremskredne tidspunkt skal jeg lade den sidste sag udgå af dagsordenen.

Der er herefter ikke mere på dagsordenen.

Fra medlem af folketinget *Eva Rothenborg* har jeg modtaget meddelelse om, at hun som følge af deltagelse i møder i Europarådet ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor hun anmoder om orlov på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv fra og med den 27. januar samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Erhvervsudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af lov om statens tekniske prøvenævn. (Lovf. nr. 89). Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget om fysisk planlægning har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af lov om bygningsfredning. (Lovf. nr. 77). Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 23. januar, kl. 11 med følgende dagsorden:

1) *Første behandling af:*

Forslag til lov om lån til betaling af ejendomsskatter for visse erhvervsvirksomheder [af Erhard Jakobsen m. fl.].

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om udbygning af bane-strækningen mellem Høje-Tåstrup og Roskilde.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om luftfart.

4) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om at stille planlægningen af en fast Storebæltsforbindelse i bero [af Elsebeth Kock-Petersen m. fl.].

læg af en bro over Store Bælt [af Bilgrav-Nielsen m. fl.].

Mødet hævet kl. 18.04.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om an-